

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 456

**Polityka rodzinna w wymiarze lokalnym,
regionalnym i krajowym**

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2016

Redakcja wydawnicza: Karolina Sołtys
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Myszowska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest częścią projektu *Partycypacyjna polityka rodzinna Miasta Wrocław*, obejmującego VI Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. *Koncepcje i uwarunkowania polityki rodzinnej w Polsce w wymiarze lokalnym. Teoria i praktyka*, zorganizowaną przez Katedrę Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Oddział Dolnośląski Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej oraz Fundację Rodzina i Przedsiębiorczość. Konferencja odbyła się we Wrocławiu w 2016 roku.

Projekt został dofinansowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz przez Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej.

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronach internetowych
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2016

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-623-7

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław
tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Arkadiusz Durasiewicz: Analiza programów polityki rodzinnej w latach 1997-2013 / Analysis of family policy programs in the years 1997-2013	9
Joanna Lajstet, Joanna Cywińska: Regionalna polityka wspierania godzenia życia zawodowego z prywatnym w latach 2014-2020 / The regional program of supporting the reconciliation of professional life with private life in 2014-2020.....	25
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Polityka rodzinna w strategiach rozwiązywania problemów społecznych w powiatach Małopolski / Family policy in the strategies for solving social problems in the poviats of Małopolska	41
Agnieszka Zaborowska: Samotne macierzyństwo a rynek pracy – potrzeby, oczekiwania, wyzwania wobec lokalnej polityki społecznej / Single motherhood vs. the labour market – needs, expectations, challenges for the local social policy	51
Maria Gagacka: Nieformalne formy wsparcia rodzin w środowisku lokalnym / Informal forms of support for families in the local community	69
Anna Kurowska, Klaudyna Szczupak: Niedobór czy nadmiar miejsc? Analiza statystyk dostępności opieki żłobkowej w polskich gminach / Deficiency or excess of childcare places? Analysis of differences in access to nurseries in Polish municipalities	86
Dorota Moroń: Dzienny opiekun jako innowacja społeczna w obszarze polityki rodzinnej. Wdrażanie nowych rozwiązań z zakresu opieki nad dziećmi do lat 3 / Day-care provider as a social innovation in the family policy. Implementation of new care solutions over children under the age of 3	103
Wojciech Nowiak, Dominika Narożna, Ragnhild Louise Muriaas: Nordycki model wspierania rodzin niewydolnych w opiece nad dzieckiem. Analiza sytuacji Polaków oraz ich rodzin w Norewгии / Nordic model of aiding dysfunctional families in childcare. An analysis of the perception of the situation of Poles and their families in Norway	116

Wstęp

Publikacja obejmuje wybrane wyniki badań naukowych dotyczących problemów polskich rodzin oraz wyzwań i perspektyw polityki rodzinnej w Polsce, w różnych aspektach i wymiarach przestrzennych – przede wszystkim w wymiarze lokalnym.

Zbiór otwiera artykuł dotyczący rządowych programów polityki rodzinnej powstałych po przełomie ustrojowym. Analiza ta stanowi istotną osnowę rozważań o szczegółowych obszarach polityki społecznej wobec rodziny, realizowanych na poziomie województw, powiatów i gmin. Należy bowiem mieć na uwadze, że w warunkach decentralizacji polityki rodzinnej państwa jest ona istotna nie tylko dla samej rodziny, ale także dla funkcjonowania samorządów, organizacji społecznych i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz rodziny.

Niezwykle ważne są własne inicjatywy samorządów na rzecz poprawy warunków funkcjonowania rodziny i realizacji przez nią podstawowych funkcji, m.in. prokreacyjnej, ekonomicznej, opiekuńczo-wychowawczej. Z tego też powodu interesujący jest artykuł dotyczący regionalnych (wojewódzkich) programów wspierania godzenia życia zawodowego z rodzinnym, uznawanych za kluczowe w polityce na rzecz podniesienia poziomu dzietności, a także tekst o polityce rodzinnej w strategiach rozwiązywania problemów społecznych w powiatach małopolski. W każdym z tych obszarów można też wyodrębnić szczegółowe problemy, które stają się wyzwaniem dla samorządowej polityki społecznej, w tym rodzinnej lub innych polityk szczegółowych. W tym kontekście warte uwagi są wyniki badań dotyczących specyficznej sytuacji samotnych kobiet, które pozbawione możliwości podziału obowiązków pomiędzy siebie i partnera, usiłują powrócić na rynek pracy. Równie ciekawa jest analiza warunków działania nieformalnych form wsparcia rodzin w środowisku lokalnym.

Dwa następne artykuły prezentują interesujące badania odnoszące się do funkcjonowania ustawowych instrumentów polityki rodzinnej wobec rodzin z dziećmi do lat trzech. Mowa o tradycyjnych żłobkach, które są rozwiązaniem najczęściej wybieranym przez rodziców małych dzieci, oraz o innowacyjnym rozwiązaniu, jakim jest opiekun dzienny.

Publikację zamyka inspirująca analiza sytuacji przebywających w Norwegii polskich rodzin niewydolnych wychowawczo, a także funkcjonowania nordyckich instytucji chroniących interesy dzieci, głównie Służby Ochrony Praw Dzieci (Barnevernet).

Redaktorzy opracowania serdecznie dziękują wszystkim Autorom artykułów, którzy poprzez ich złożenie poparli inicjatywę wydania tej publikacji, a poprzez zamieszczone treści wyrazili swoje przekonanie o potrzebie dalszego rozwoju badań poświęconych tematyce rodziny i polityki rodzinnej.

Joanna Szczepaniak-Sienniak, Adam Kubów